

Samuël geroepen

Thema: Richters

1 Samuël 3

VOORAF

In de vorige vertelling is de geboorte van Samuël aan de orde gesteld. In dit hoofdstuk wordt ons de roeping van Samuël gemeld. Samuël hoort dat het oordeel over het huis van Eli zal worden uitgevoerd. Dit sluit aan op wat in 1 Samuël 2 door een onbekende profeet is voorzgd.

UITLEG VAN DE TEKST

Samuël, die nog jong is, dient de Heere in het heiligdom in Silo. Hij staat onder leiding van Eli die op dat moment hogepriester is. Samuël groeit op in een donkere tijd. Het Woord van de Heere is dierbaar. Dat betekent dat verschijningen en gezichten van God aan mensen zeldzaam zijn. Dit hangt samen met het feit dat er bijna geen profeten zijn. In de hele richtertijd komen we slechts twee profeten tegen. De Heere houdt Zich terug en straft zo de ondankbaarheid van Zijn volk.

Het is des te meer bijzonder dat de Heere Samuël opzoekt en hem aanspreekt. Dit vindt 's nachts plaats. De oude Eli heeft zijn slaapplaats opgezocht. De ouderdom van Eli komt naar voren in het feit dat zijn ogen dof zijn geworden en hij bijna niets meer ziet. Ook Samuel is naar bed gegaan, waarschijnlijk in één van de kamertjes in of vlakbij het voorhof van de tabernakel (hier tempel genoemd, omdat het heiligdom waarschijnlijk een wat definitievere vorm heeft aangenomen en niet enkel uit tentdoek bestaat). De lamp in het heiligdom is nog niet uitgedaan. Het zou hierbij om de zevenarmige kandelaar in het heilige kunnen gaan. Omdat hier staat dat de lamp werd uitgedaan zouden we ook aan een andere lamp kunnen denken (bijvoorbeeld de lamp in de voorhof van de taber-

nakel). Vanuit andere plaatsen in de Bijbel wordt ons duidelijk dat de lamp in het heilige moest blijven branden.

In het heilige der heilige bevindt zich de ark van het verbond. De ark is het symbool van de aanwezigheid van God. Waarschijnlijk wordt dit hier gezegd om aan te geven dat de Heere vanaf deze plaats spreekt.

Terwijl het donker is, klinkt er in het slaapvertrek van Samuël een stem. Samuël reageert direct: 'Hier ben ik.' Hij denkt dat Eli hem nodig heeft en gaat direct naar hem toe. Eli heeft Samuël echter niet geroepen. Eli stuurt Samuël daarom weer terug naar bed. Dit herhaalt zich nog eens. Samuël wordt weer geroepen. Weer staat hij op en gaat hij naar Eli. Opnieuw stuurt Eli hem terug. Omdat de Heere nog niet eerder tot Samuël gesproken had, kent hij de stem van de Heere nog niet. Met het 'hij kende de Heere niet' wordt dan ook heel nadrukkelijk bedoeld dat de Heere Zich nog niet aan hem openbaarde. Er is geen directe omgang tussen de Heere en Samuël. Als de Heere Samuël voor de derde keer aanroept en hij opnieuw naar Eli gaat, begrijpt Eli het. De HEERE roept Samuël. Eli zegt daarop dat Samuël terug moet gaan naar zijn bed en de Heere, als Hij weer roept, moet antwoorden met: 'Spreek Heere, want Uw knecht hoort.' Wanneer Samuël opnieuw op bed ligt, komt de Heere opnieuw. De Heere stelt Zich bij het bed van Samuël. Hij staat daar om Samuël heel persoonlijk aan te spreken en een boodschap te geven. Als de Heere 'Samuël, Samuël' zegt, antwoordt Samuël: 'Spreek, want uw knecht hoort.'

De Heere kondigt aan dat Hij iets doen zal in Israël waarvan men verbijsterd en ontzet zal zijn. De oren van iedereen die het hoort, zullen tuiten. God doelt hier op de komende nederlaag van Israël door de Filistijnen. Daarnaast komt God met Zijn oordelen over het huis van Eli die al eerder zijn aangekondigd (1 Sam. 2: 27-6). Eli heeft van alle ongerechtigheden van zijn zonen, Hofni en Pinehas, geweten, maar hij heeft hen niet berispt. Eli heeft zijn zonen nooit zuur, dat is boos, aangekeken. Vanwege de ongerechtigheden van het huis van Eli heeft de Heere met een eed gezworen tegen het huis van Eli. Het oordeel kan niet ongedaan worden gemaakt, ook niet door slachtoffers of spijsoffers.

Gewoonlijk is er via de offerdienst verzoening te verkrijgen, maar in dit bijzondere geval zal dat niet zo zijn. Het oordeel van God is dus onafwendbaar. Samuel blijft tot de morgen liggen. Als hij opstaat, opent hij de toegang tot het huis van de Heere. Hij is bang om Eli te vertellen wat de Heere hem heeft meegedeeld.

Op het moment dat Eli Samuël ziet, vraagt hij hem wat er de afgelopen nacht is gebeurd. Samuel moet alles vertellen. Eli wil dat de jongen niets achterhoudt. Om zijn woorden kracht bij te zetten, stelt Eli Samuël onder ede. Samuël vertelt daarop alles wat hij weet. Eli reageert gelaten. Hij legt zich neer bij de slaande hand van de Heere. De Heere mag doen wat goed is in Zijn ogen.

Samuël groeide hierna op tot een volwassen man. De Heere is met hem. God zegent hem met bijzondere gaven. Die zijn nodig om als richter het volk te regeren en om als profeet het volk in de weg van de Heere te onderwijzen. De Heere doet intussen wat Hij heeft gezegd, Hij laat geen van Zijn woorden op de aarde vallen. Het gaat dus heel nadrukkelijk om het Woord van de Heere dat Hij aan Samuël bekend heeft gemaakt. Langzamerhand krijgt Samuël in het hele land gezag als profeet. 'Van Dan tot Berseba' is in dat verband een vaste uitdrukking voor het hele land van Israël, van het uiterste noorden tot het uiterste zuiden. Het wordt alle inwoners van Israël duidelijk dat de Heere aan Samuël het profetenambt heeft toevertrouwd. In de daarop volgende jaren gaat de Heere door om Zijn Woord aan Samuël bekend te maken. Via Samuël komt dit Woord tot het volk (zie 1 Sam. 4: 1).

TER OVERWEGING

Vanuit dit gedeelte kunnen verschillen accenten worden gelegd:

- De situatie waarin het volk Israël verkeert, is aangrijpend. Het is een donkere tijd. Mensen doen hun eigen zin en luisteren niet naar Gods Woord.

Dit geldt niet alleen de priesters in Silo, dit geldt het hele volk (enkele uitzonderingen daargelaten). Dit is de reden dat de Heere zo weinig van Zich laat horen. In kinderlijke bewoordingen kunnen we parallellen trekken naar onze tijd. Wat wordt er weinig met de Heere gerekend. Dat is de reden dat de Heere zich terughoudt. Dat het geestelijk donker is, ligt dus niet aan de Heere, maar aan ons.

- De Heere roept Samuël in een donkere tijd. Evenals in de geschiedenis van Simson wordt hier zichtbaar dat God doorgaat met Zijn verlossingswerk niet dankzij mensen, maar ondanks mensen. Ook hier lezen we niet van bekering of gebed. God neemt redenen uit Zichzelf om te verlossen en Zich te openbaren. Het genadekarakter van het heil wordt telkens weer scherp zichtbaar in de tijd van de richters.
- De Heere roept Samuël op jonge leeftijd. Ook al gaat het hier om een ambt, we mogen er zeker op wijzen dat de Heere ook door kinderen gediend wil worden. Laten we aan onze Schepper denken als we nog jong zijn. De Heere wil juist door kinderen worden gediend.
- Om de stem van de Heere te horen in ons leven, moeten we zijn op de plaats waar Hij woont, waar we Hem ontmoeten kunnen. Samuël legt zich dicht bij de ark van God te ruste. Dicht bij de plaats waar God woont en troont. Nu woont God in de hemel en is er op aarde geen tempel meer. Maar de christelijke gemeente wordt in het Nieuwe Testament de tempel van God genoemd. Als we de stem van de Heere willen horen, is het belangrijk dat we in de gemeente samenkomen rondom het Woord van God.
- God laat zien dat Hij doet wat Hij zegt. Hij laat geen enkel woord ter aarde vallen. Dat geldt voor Zijn beloften, dat geldt voor Zijn bedreiging. De Heere belooft dat Hij de zondaar die zich tot Hem wendt redt, maar Hij zegt ook dat Hij degene die aan Zijn roepstem voorbijgaat straft. We kunnen bij de wat oudere kinderen een lijn trekken naar de doop: Wat doen wij met de beloften van God? Geloven wij die beloften of laten we die beloften voor wat ze zijn?
- De houding van Eli is aangrijpend. Eli weet van de ongerechtigheid van zijn zonen, maar hij heeft geen maatregelen getroffen om de situatie in het heiligdom te verbeteren. Door zijn nalatigheid wordt de straf verzwaard. De Heere zegt dat er voor de nakomelingen van Eli geen verzoening zal zijn. We kunnen een lijn trekken naar de wet van God, waarin staat dat zonden van de vaders bezocht wordt aan de kinderen. Onze zonden hebben gevolgen voor anderen die ons zien zondigen en erdoor worden uitgenodigd om mee te doen. Ons gebrek aan waarschuwen laat anderen doorgaan op de weg van de zonde.

- Samuël ontvangt het woord van de Heere op een bijzondere manier. Dit kan door dromen en gezichten, door een verschijning of door een onmiddellijke inspraak door de Geest van de Heere. Een profeet wordt niet voor niets ook wel een ziener genoemd. Hij ziet dingen die verborgen zijn. Samuël ontvangt Gods boodschap om die door te geven, daarnaast onderwijst een profeet in de wet van God. Wij hebben dat onderwijs ook nodig. De Heere geeft ons dat onderwijs bijvoorbeeld via de verkondiging van het Woord van God. God vraagt van ons dat wij het onderwijs

dat wij krijgen ter harte nemen en in de Heere geloven.

GELOOFSLEER

- Met de kinderen kan worden doorgesproken over Gods openbaring. Hij openbaart Zich aan ons in de natuur en in de Schrift (Artikel 2 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis)
- Beklemtoond kan worden dat God trouw is aan Zijn Woord. Hij vervult Zijn beloften en bedreigingen. Gods ja is ook daadwerkelijk ja en Zijn nee ook werkelijk nee.

